

Eindexamen maatschappijleer havo 2003-I

havovwo.nl

3 Antwoordmodel

Antwoorden

Deel-
scores

Opgave 1 Een eigentijdse aanpak van straatoverlast en jeugdcriminaliteit

Maximumscore 2

- 1 Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):
- Het volwassenenstrafrecht kent hogere straffen dan het jeugdstrafrecht. / Het jeugdstrafrecht kent (voor jeugdigen van 12 tot 16 jaar) een vrijheidsstraf van 1 dag tot twaalf maanden.
 - Veroordeelde jongeren komen niet in een gevangenis, maar in een jeugdinrichting.
 - Jongeren worden berecht door de kinderrechter en de zitting voor de kinderrechter is niet openbaar.

per juist voorbeeld

1

Maximumscore 2

- 2 • HALT(-afdoening) / Het Alternatief-project
- Deze afhandeling / afdoening (wordt uitgevoerd door HALT-bureaus) bestaat uit: het (zo snel mogelijk na de aanhouding) verrichten van werkzaamheden aan de door hen zelf vernielde of bekladde objecten of eventuele vergoeding van schade. / een lichte werk- of leerstraf

1

1

Maximumscore 2

- 3 Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende):
- De jongeren krijgen geen strafblad.
 - De jongeren hebben geen last van een negatieve etikettering.
 - De HALT-afdoening schept betere voorwaarden voor resocialisatie. / Deze afdoening is een pedagogisch verantwoord alternatief voor de strafrechtelijke veroordeling.
 - Er is door de HALT-afdoening minder recidive.

per juist voordeel

1

Maximumscore 1

- 4 Zero tolerance is meer repressief dan de inzet van buurtregisseurs of wijkagenten.

Maximumscore 2

- 5 één van de volgende:
- de bindingstheorie
Deze theorie zegt dat maatschappelijke bindingen, zoals bijvoorbeeld een hechte band binnen het gezin of goede contacten op school/werk, remmend werken op crimineel gedrag. De buurtregisseurs proberen een vertrouwensband met de jongeren op te bouwen, waardoor zo wordt verwacht, crimineel gedrag van jongeren zal afnemen of zal ophouden. / Door goede relaties tussen buurtregisseurs of wijkagenten en jongeren zullen deze laatste minder snel afwijkend gedrag vertonen.
 - sociale controletheorie
Volgens de sociale controletheorie wordt crimineel gedrag voorkomen door de gevolgen van formele en informele sociale controle. Een buurtregisseur oefent deze vormen van sociale controle uit.

Opmerking

Alleen twee punten toekennen als de naam van de theorie en de uitleg juist zijn.

Eindexamen maatschappijleer havo 2003-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel- scores
Maximumscore 2	
6 <input type="checkbox"/> twee van de volgende taken van politie: <ul style="list-style-type: none">• Preventie: door het kweken van een vertrouwensband wordt geprobeerd crimineel gedrag te voorkomen.• Hulpverlening: de wijkagenten/buurtregisseurs kunnen de jongeren ondersteunen bij het vermijden van maatschappelijk ongewenste activiteiten.• Handhaving van de openbare orde: door intensief contact met de jongeren proberen de wijkagenten rellen op straat tegen te gaan.	
per juiste taak en toelichting	<u>1</u>
Maximumscore 2	
7 <input type="checkbox"/> <i>A</i> <ul style="list-style-type: none">• De burgemeester is verantwoordelijk voor handhaving van de openbare orde	<u>1</u>
<i>B</i> <ul style="list-style-type: none">• Het Openbaar Ministerie is belast met de opsporing van strafbare feiten / afdoening via HALT of vervolging van deelnemers aan de rellen. / Het Openbaar Ministerie is verantwoordelijk voor de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde	<u>1</u>
Maximumscore 2	
8 <input type="checkbox"/> de waarden: <ul style="list-style-type: none">• rechtvaardigheid (regel 46)• veiligheid (regel 53)	<u>1</u> <u>1</u>
Maximumscore 1	
9 <input type="checkbox"/> Voorbeeld van een goed antwoord is: veiligheid / rechtvaardigheid / zekerheid / rechtshandhaving / rechtsbescherming	
Maximumscore 2	
10 <input type="checkbox"/> Voorbeelden van goede antwoorden zijn (twee van de volgende): <ul style="list-style-type: none">• Rechtsregels gelden in beginsel voor iedereen.• Rechtsregels gaan in het algemeen voor andere regels.• Rechtsregels dienen eigenrichting te voorkomen / zijn bedoeld om conflicten tussen personen volgens de wet en het recht te regelen.	
per juiste reden	<u>1</u>

Eindexamen maatschappijleer havo 2003-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
<p>Maximumscore 4</p> <p>11 □ twee van de volgende benaderingswijzen: - politiek-juridische benaderingswijze Voorbeelden van goede vragen zijn (één van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none">• Welk overheidsbeleid is er ten aanzien van de aanpak van de jeugdcriminaliteit?• Welke groeperingen/actoren zijn betrokken bij de aanpak van de probleemjeugd? <p>- sociaal-economische benaderingswijze Voorbeeld van een goede vraag is: Is er een relatie tussen de sociaal-economische positie van jongeren en het crimineel gedrag dat zij vertonen?</p> <p>- sociaal-culturele benaderingswijze Voorbeelden van goede vragen zijn (één van de volgende):</p> <ul style="list-style-type: none">• Is er tussen verschillende jeugdsubculturen verschil in jeugdgedelinquentie?• Welke waarden en normen heeft de probleemjeugd?• Op grond van welke zaken past een harde aanpak van probleemjongeren beter bij de Marokkaanse cultuur dan bij de Nederlandse cultuur? (naar aanleiding van de uitspraak van de korpschef in regel 9 in tekst 1) <p>per juist antwoord</p> <p><i>Opmerking</i> <i>Alleen 2 punten toekennen indien de naam van de benaderingswijze en de bijbehorende vraag juist zijn.</i></p>	<p><u>2</u></p>
<p>Maximumscore 4</p> <p>12 □ A Het zelfrapportage-onderzoek geeft een completer beeld van de jeugdcriminaliteit dan politiecijfers. Jongeren/geënquêteerden (aan de hand van een vragenlijst) geven aan of ze al dan niet een bepaald delict hebben gepleegd (en hoe vaak zij dit hebben gedaan). Op deze wijze krijgt men een beter inzicht in de aard en de omvang van de criminaliteit, die verborgen is gebleven / die niet geregistreerd is (dark number)</p> <p>Politiecijfers geven een minder betrouwbaar beeld van de jeugdcriminaliteit omdat</p> <ul style="list-style-type: none">• de politiestatistieken ook beïnvloed kunnen worden door veranderingen in het politietoetreden / selectief opsporingsbeleid• veel delicten die door jongeren worden gepleegd (vandalisme, fietsendiefstal) niet ter kennis komen van de politie. / niet aangegeven worden bij de politie <p>B Daders van zware misdrijven hebben een geringe bereidheid om de vragen eerlijk te beantwoorden</p>	<p><u>1</u></p> <p><u>1</u></p> <p><u>1</u></p>

Eindexamen maatschappijleer havo 2003-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 2	
13 <input type="checkbox"/> Het gaat om de aanpak van gedrag dat bij de wet strafbaar is gesteld	<u>1</u>
bijvoorbeeld één van de volgende gegevens of citaten:	<u>1</u>
<ul style="list-style-type: none">• “Strafrecht maar ook de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) vormen daarbij effectieve middelen.”• “Dit boekje bevat overtredingen die de leefbaarheid aantasten.”• “Bij elke overtreding vindt u de (wets)tekst.”	
Maximumscore 2	
14 <input type="checkbox"/> De politie handhaaft de rechtsorde op basis van wettelijke bepalingen in verband met strafbaar gedrag (en op basis van wettelijke bevoegdheden)	<u>1</u>
verwijzing (één van de volgende):	<u>1</u>
<ul style="list-style-type: none">• “Bij elke overtreding vindt u de (wets)tekst.”• Het boekje bevat een reeks overtredingen met de wetstekst en maximale boete.	
<i>Opmerking</i>	
<i>Ook goed: Het waarborgen van de rechtszekerheid. / Bescherming tegen willekeur van de politie. Door het boekje Streetwise weet de politie waaraan ze zich moet houden: wat is wettelijk verboden en wat is de strafmaat.</i>	
Maximumscore 4	
15 <input type="checkbox"/> twee van de volgende:	
<ul style="list-style-type: none">• Speciale preventie: de overtreder zal de sanctie direct in verband brengen met zijn daad waardoor hij het de volgende keer hopelijk uit zijn hoofd zal laten.• Algemene preventie: door de streetwise-aanpak zullen mensen worden afgehouden zich schuldig te maken aan hinderlijk en asociaal gedrag.• Vergelding: overtreders van de regels krijgen als straf een geldboete.• Handhaving van de rechtsorde: door ‘streetwise’ hoopt men ongewenste gedragingen aan te kunnen pakken.	
per juist doel met bijbehorende toelichting	<u>2</u>
Indien alleen het doel	<u>1</u>
Indien alleen preventie met toelichting	<u>1</u>
Opgave 2 Massamedia: veiling van radiofrequenties	
Maximumscore 2	
16 <input type="checkbox"/> Een uitgangspunt van het Nederlands mediabeleid is het waarborgen van de pluriformiteit en de kwaliteit van informatievoorziening of media-aanbod	<u>1</u>
<ul style="list-style-type: none">• De pluriformiteit (en de kwaliteit van informatievoorziening) wordt/worden gegarandeerd door het instandhouden van het publieke bestel met verschillende omroepen die de verschillende maatschappelijke stromingen vertegenwoordigen. of	
De pluriformiteit (en de kwaliteit van informatievoorziening) wordt/worden gegarandeerd door wettelijke eisen te stellen aan het programma-aanbod.	
Vanuit dit belang van pluriformiteit krijgen de radiozenders van de publieke omroep de radiofrequenties gratis / buiten de veiling om	<u>1</u>
<i>Opmerking</i>	
<i>Ook goed is een uitleg vanuit het uitgangspunt democratie of uitingsvrijheid.</i>	

Eindexamen maatschappijleer havo 2003-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 4	
17 <input type="checkbox"/> Verschil in financiering:	
• Publieke zenders worden betaald uit de algemene middelen en reclamegelden (STER)	<u>1</u>
• Commerciële zenders worden uitsluitend gefinancierd uit reclamegelden en sponsorgelden	<u>1</u>
Verschil in programmering:	
• Publieke zenders (omroeporganisaties en –verenigingen) moeten voldoen aan programmatische eisen / eisen uit de Mediawet / moeten in hun programmering aandacht besteden aan informatie, amusement, cultuur en educatie	<u>1</u>
• Commerciële zenders zijn vrij in hun keuze van wat zij uitzenden aan programma's (met inachtneming van nationale en Europese regels)	<u>1</u>
Maximumscore 1	
18 <input type="checkbox"/> vrijheid van meningsuiting / vrijheid om (politiek) in actie te komen	
Maximumscore 2	
19 <input type="checkbox"/> Twee van de volgende kenmerken van massacommunicatie:	
• De boodschap / de informatie is gericht op een (heterogeen) publiek / een groot aantal mensen dat onbekend is voor de zender.	
• Het zenden vindt plaats door een (complexe) organisatie. / Meerdere mensen zijn betrokken bij de bepaling en inhoud van de publieke boodschap.	
• Communicatie vindt plaats door gebruik te maken van technische hulpmiddelen (in dit geval onder andere computertechnologie).	
per juist kenmerk	<u>1</u>
Maximumscore 1	
20 <input type="checkbox"/> Internet heeft meer mogelijkheden tot feedback of tweezijdige communicatie. Tekst 6 laat zien dat het publiek direct kan reageren op het bericht.	
Maximumscore 4	
21 <input type="checkbox"/> • de agendafunctie	<u>1</u>
• Uit tekst 6 blijkt dat wensen en eisen uit de samenleving via internet worden doorgesluisd naar de politiek	<u>1</u>
• de opiniërende functie / meningsfunctie	<u>1</u>
• De tekst levert een bijdrage aan het publieke debat / uit de tekst blijkt dat meningen en opvattingen in de openbaarheid komen	<u>1</u>
Maximumscore 2	
22 <input type="checkbox"/> • (Radio)zenders / media richten zich op een speciaal deel of segment van de markt / het publiek (van luisteraars/mediagebruikers) / richten zich in hun programma's op specifieke doelgroepen	<u>1</u>
• Voorbeeld van marktsegmentering bij de radio: SkyRadio of Radio 3FM richten zich op liefhebbers van populaire muziek en Classic FM of Radio 4 op mensen die graag naar klassieke muziek luisteren	<u>1</u>

Eindexamen maatschappijleer havo 2003-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Opgave 3 Politieke besluitvorming: openstelling huwelijk voor personen van hetzelfde geslacht	
Maximumscore 2	
23 <input type="checkbox"/> één van de volgende:	
- de articulatiefunctie	<u>1</u>
• De SGP brengt bij monde van Van der Vlies publiekelijk onder woorden wat haar wensen zijn / onder woorden van bepaalde wensen uit de samenleving	<u>1</u>
- de communicatiefunctie	<u>1</u>
• de SGP laat haar achterban weten welke mening zij heeft ten aanzien van het homohuwelijk en welk stemgedrag zij gaat vertonen	<u>1</u>
Maximumscore 2	
24 <input type="checkbox"/> • De SGP hoort tot de (orthodox-)christelijke richting	<u>1</u>
• Het CDA hoort tot de christen-democratie	<u>1</u>
Maximumscore 2	
25 <input type="checkbox"/> • uitspraak 1 (bijbelse waarden en normen zonder meer als richtsnoer): SGP	
• uitspraak 2 (Bijbel als inspiratiebron): CDA	
• uitspraak 3 (scheiding kerk en staat): CDA	
Indien drie uitspraken juist	<u>2</u>
Indien twee uitspraken juist	<u>1</u>
Indien minder dan twee uitspraken juist	<u>0</u>
Maximumscore 1	
26 <input type="checkbox"/> In artikel 1 van de Grondwet staat dat alle mensen die zich in Nederland bevinden in gelijke gevallen gelijk behandeld worden. (Discriminatie wegens geloof, ras, politieke gezindheid, geslacht of op welke grond dan ook is niet toegestaan.)	
Maximumscore 4	
27 <input type="checkbox"/> <i>A</i>	
• Ambtenaren zijn betrokken bij het formuleren en uitwerken van bepalingen van een wetsvoorstel	<u>1</u>
• Ambtenaren zijn betrokken bij de wijze van uitvoeren van een wet	<u>1</u>
<i>B</i>	
Machtsbronnen:	
• Vanwege hun deskundigheid kunnen zij de bewindslieden beïnvloeden	<u>1</u>
• Ervaring / continuïteit: ambtenaren blijven op hun post, terwijl de bewindslieden vertrekken	<u>1</u>
Maximumscore 1	
28 <input type="checkbox"/> de vierde macht	

Eindexamen maatschappijleer havo 2003-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel-scores
Maximumscore 4	
29 <input type="checkbox"/> taak parlement	
• medewetgevende taak citaat regels 26-31: de Tweede Kamer debatteert over twee wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek. / In de regels 34-38 staat dat de Kamer vijf jaar geleden twee moties heeft ingediend	<u>2</u>
ook goed	
• controlerende taak citaat In de regels 34-38 staat dat de Kamer vijf jaar geleden twee moties heeft ingediend	
taak van de regering	
• wetgevende taak / beleidsvoorbereiding citaat bijvoorbeeld: regels 42-46: minister Korthals en staatssecretaris Cohen komen met wetsvoorstellen	<u>2</u>
<i>Opmerking</i> <i>Alleen twee punten toekennen als taak en verwijzing zijn genoemd.</i>	
Maximumscore 3	
30 <input type="checkbox"/> • Conversiefase	<u>1</u>
• Er is sprake van het omzetten van een wens / van een probleem in een besluit van het kabinet	<u>1</u>
• Minister en staatssecretaris komen met twee wetsvoorstellen (regels 42-46). / Het kabinet heeft het advies van de Commissie-Kortmann omgezet in wetgeving (regels 34-40)	<u>1</u>
Maximumscore 1	
31 <input type="checkbox"/> Het bekrachtigen/ondertekenen van het wetsvoorstel (aangenomen door Tweede en Eerste Kamer). (Als de koningin heeft ondertekend, de verantwoordelijke minister(s) of staatssecretaris(sen)mede heeft/hebben ondertekend en de wet is gepubliceerd in het Staatsblad, dan is het wetsontwerp daarmee wet.)	
Maximumscore 2	
32 <input type="checkbox"/> <i>A</i> Secularisering / secularisatie: vermindering van de invloed van kerk en godsdienst op de samenleving (ten gunste van rationeel denken en wereldse motieven)	<u>1</u>
<i>B</i> één van de volgende:	<u>1</u>
• ontkerkelijking / het kerkbezoek en hoeveelheid kerklidmaatschappen nemen steeds meer af	
• deconfessionalisering / ontzuiling / steeds meer mensen laten hun geloofsovertuiging los (in de politiek)	
• vrijere seksuele moraal en grotere tolerantie jegens homoseksualiteit	
Maximumscore 2	
33 <input type="checkbox"/> Nee, deze uitspraak klopt niet / niet helemaal.	
• Kiezers met een voorkeur voor 'linkse' partijen zijn in meerderheid vóór het homohuwelijk: De kiezers van PvdA, D66 en GroenLinks zijn volgens tabel 2 in meerderheid vóór	<u>1</u>
• Het tweede deel van de uitspraak, namelijk dat kiezers met een voorkeur voor 'rechtse' partijen in meerderheid tegen zijn, klopt niet. Kiezers met een voorkeur voor een 'rechtse' partij als de VVD zijn ook in meerderheid vóór het homohuwelijk. / Van de kiezers met een voorkeur voor de middenpartij, het CDA, is een gelijk deel vóór en een gelijk deel tegen	<u>1</u>

Eindexamen maatschappijleer havo 2003-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel- scores
------------	-----------------

Maximumscore 2

- 34 Ja, er is sprake van discriminatie.
voorbeeld van een goed antwoord
Omdat er sprake is van het verschillend behandelen van mensen, namelijk op basis van een kenmerk dat in de betreffende situatie niet relevant is, in dit geval de seksuele geaardheid.
- Nee, er is geen sprake van discriminatie.
voorbeeld van een goed antwoord:
Discriminatie betekent dat mensen verschillend behandeld worden op basis van zaken die in de betreffende situatie niet relevant zijn. Bij een huwelijk vind ik de seksuele geaardheid / de sekse juist wel relevant: op grond van mijn geloofsovertuiging (de Bijbel) / opvatting is het huwelijk uitsluitend bestemd voor man en vrouw.

Opgave 4 Pluriformiteit van de pers

Maximumscore 2

- 35 Voorbeeld van een goed antwoord is:
Elke krant heeft een eigen kijk/visie/mening op het nieuws / op gebeurtenissen in de samenleving. In het (redactioneel) commentaar van de krant komt deze visie van de krant tot uitdrukking. Wanneer er verschillende kranten zijn met elk een eigen visie, weerspiegelt dit de pluriformiteit van de dagbladpers.

Maximumscore 3

- 36 *A*
- In het redactiestatuut wordt van de kant van de directie de onafhankelijkheid van de redactie gewaarborgd 1
 - Het statuut bevat een omschrijving van de identiteit/de eigenheid/het karakter van de krant 1
- B*
- Door deze zaken uit het redactiestatuut heeft de redactie de vrijheid om de eigen formule/identiteit van de krant vorm te geven. Daarmee is de kans groter dat de afzonderlijke kranten van elkaar verschillen en zodoende een bijdrage leveren aan de pluriformiteit van de dagbladpers 1

Maximumscore 2

- 37 Voorbeelden van goede antwoorden zijn:
Als er pluriformiteit is dan hebben de burgers de keus uit verschillende kranten en daarmee kunnen zij kennismaken van meerdere meningen. Politieke keuzes worden dan van verschillende kanten belicht en iedereen zal dan beter in staat zijn om een eigen afweging te maken. / Een pers met een divers aanbod in berichten en commentaren, is onontbeerlijk voor politieke agendavorming, meningsvorming en voor het uitoefenen van controle op politici. Dit zijn voorwaarden voor een democratie.

Maximumscore 2

- 38 Voorbeeld van een goed antwoord is:
PCM is een private onderneming. Krantenbedrijven werken via de markt en het systeem van de vrije ondernemingswijze productie. Daarin past geen overheidsbemoediging.
(Het portfoliebeleid is een zaak van de directie en de betrokken redacties.)

Maximumscore 2

- 39 • het Bedrijfsfonds voor de Pers 1
- Noodlijdende dagbladen of opiniebladen ('voor zover die van belang zijn voor de informatie en opinievorming') kunnen een beroep doen op dit fonds voor financiële steun 1

Eindexamen maatschappijleer havo 2003-I

havovwo.nl

Antwoorden	Deel- scores
<hr/>	
Maximumscore 3	
40 □ <i>A</i> Voorbeeld van een goed antwoord is: • (beleids)informatie over de overheid / politieke organen en allerlei politiek- maatschappelijke organisaties	<u>1</u>
<i>B</i> • De Telegraaf rekent men tot het type populaire kranten	<u>1</u>
• De Volkskrant, Trouw en NRC Handelsblad behoren tot het type kwaliteitskranten (kaderkranten)	<u>1</u>